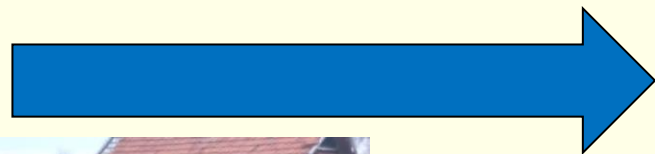

„A helyes vízgazdálkodás a vizes helygazdálkodás”

avagy

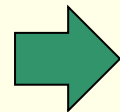
a **Vízválasztó Konceptió** (be)vezetői összefoglalója

Vízválasztó II. Konferencia,

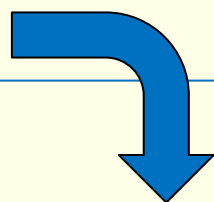

„A helyes vízgazdálkodás a vizes helygazdálkodás”

TÁJGAZDÁLKODÁS

Koncepció

1. víztöbblet ~ vízhiány

A téli időszak és a hegyvidéki területek vizei a nyári Alföldön.

2. a tájban ⇔ tájhasználatban

Területi-felületi vízborítások, vízhez igazított mezőgazdaság.

Előzmények...

Kvassay Jenő: Emlékirat vízszabályozásaink ügyében. Bp. 1888

„A hullámtér fokozatos emelkedésének nem lehet gátat vetni vízepítészeti úton.
Egyetlen mód van csak, ha a mentett területre kivezetjük az árvizeket.
[...]

A töltésezés legnagyobb veszélye okszerű vízgazdaság által elenyészthető.”

Kvassay Jenő: A csekély esésű folyók szabályozásának alapelvei, különös tekintettel a Tisza völgyére. Bp. 1889.

„A folyók iszapjának kedvező hatása az elárasztott síkságok és völgyek termékenységére nézve nem szorul hosszas bizonyítgatásra. Legkitűnőbb talajnemeinket a folyók iszapja alkotta, s folytonos termő erőben csakis ez képes fenntartani; mihelyt tehát valamely területre nézve megszűnik az elárasztás, azzal együtt beáll a trágyázás szükségessége is.

[...] gondoskodni kell, hogy **a kellő időben jövő árvizek a területen ismét kiömlhessenek** és iszapoló hatásukat továbbra is fenntarthassák.”

Előzmények, elnevezések... + a Stratégiák...

- Ártéri gazdálkodás (Andrásfalvy 1975., Molnár Géza 1990.)
- „Ártér reaktiválás szabályozott vízkivezetéssel” VTT törvény 2004.
- Az ártéri tájgazdálkodás koncepciója (Előleges javaslat) – BP. 2001. (Földrajzi Közl.)
- A mélyártéri tározás koncepciója (Koncsos 2006.)
- „A vg problémái nem oldhatók meg a vg klasszikus eszközrendszerén belül...”
(Somlyódy 2009.)
- „A helyes vízgazdálkodás a vizes helygazdálkodás.” (BP. 2012.)
- Mélyárterek bevonása a vízgazdálkodásba – Koncsos 2018 -
- „Tájszemléletű vízgazdálkodás” (Szilágyi et al. 2020. Hidrológiai Közlöny)
- 2022 Aszály - 1000 Md Ft – Tájba integrált vízgazdálkodás (BP.)
- „Táji vízvisszatartás” VÍZVÁLASZTÓ Konferencia (2022. szeptember 23.)
... OVF MHT ülés (2023. április 20.)

Ogy FFB ülések,

konferenciák, cikkek, stratégiák -2024. dec.

Aktuális Vízválasztó publikációk

Pásztor Laci /Bakacsi Zsófia – agráralkalmasság szántó-ártér konverzió indokoltsága
Pinke Zsolt – az ártéri gazdálkodás agrárpolitikai javaslatok
Timár Gábor – földtani, tájtörténeti összefüggések
Jakab Gusztáv – a LUC tájképi megjelenítése AI segítségével
Zlinszky János – jogi és vízpolitikai vetület
Kozma Zsolt – nemzetközi víztudományi együttműködések
Ungvári Gábor – közgazdaságtani kapcsolódások, lehetőségek
Molnár Zsolt – fáslegelő esettanulmány
Hetesi Zsolt – dombvidéki gazdálkodói esettanulmány
Bekecs Mátyás – síkvidéki gazdálkodói esettanulmány
Szalai Marietta – RÉT /regeneratív élőhely tervezés,
Pataki György – közgazdaságtan, nemzetközi megközelítés
Balogh Lili – agroökológiai kapcsolódások
Vaszkó Csaba – klímaalkalmazkodási előre(nem)haladási jelentés

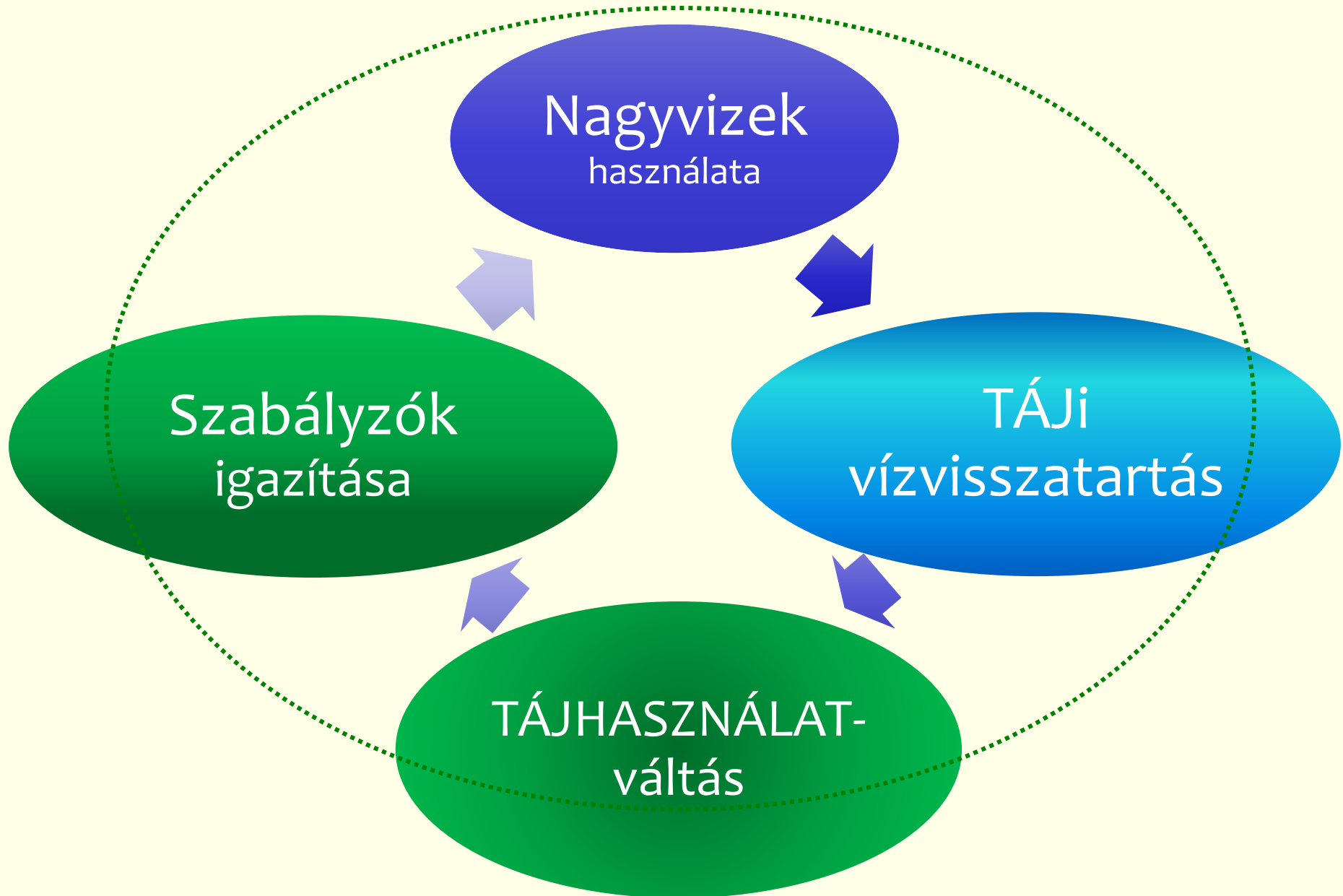
... és még sokan mások

„A helyes vízgazdálkodás a vizes helygazdálkodás” **konceptió 2 lába**

1. **Rendszerszerű változtatás kell.**
2. **A vízgazd. és a mezőgazd. kerete a TÁJ, és a tájaknak van eredendő működésük.**

Vízválasztó Konceptió

A fogalmak átértelmezése

árvíz, belvíz, aszály, tározó, vízvisszatartás, ... szép

Melyik van jó helyen?

A szántó VAGY a víz?

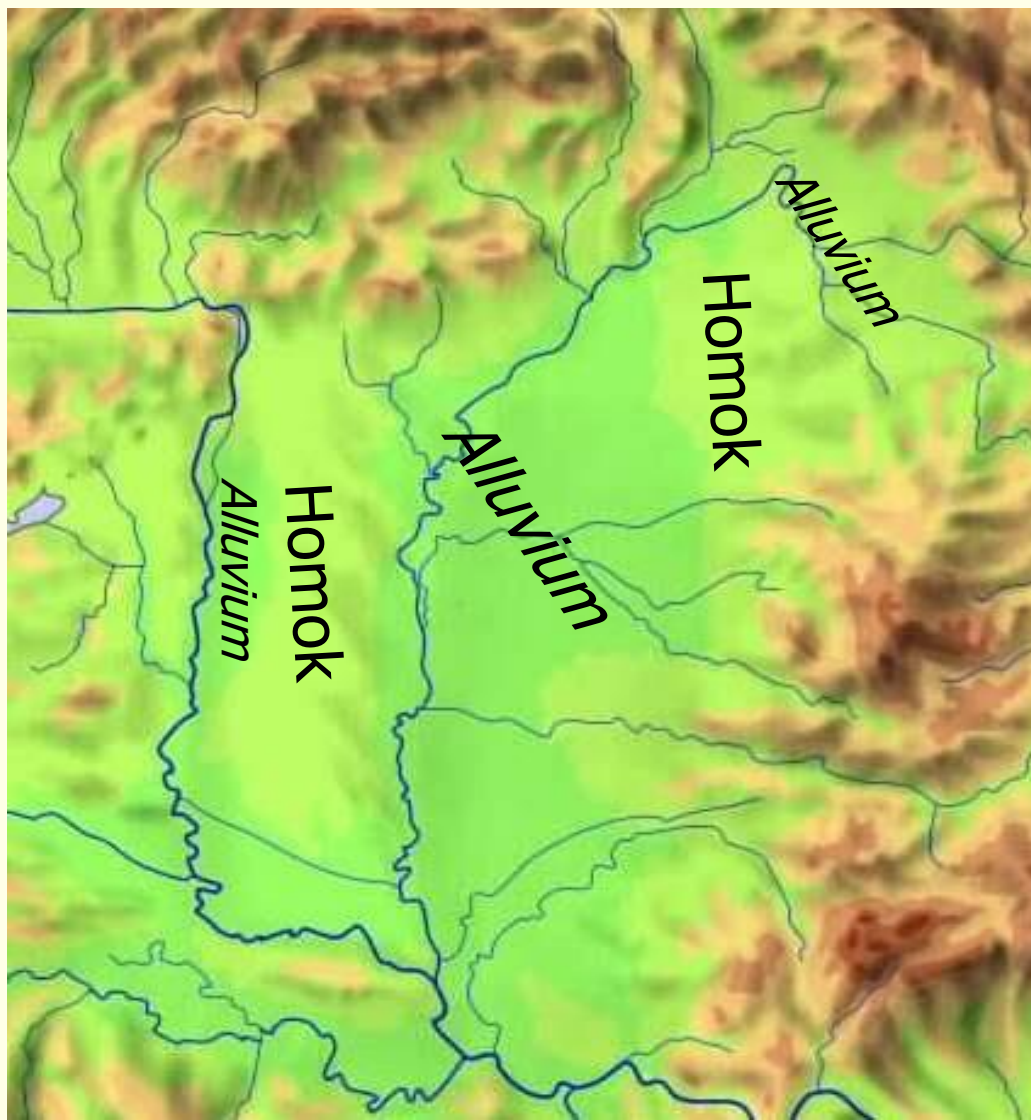
A szépség átértelmezése

A szépség átértelmezése

Az árterek reaktiválásának országos jelentősége

Az öntözés illúziója

1. Nincs elég víz.
2. Nem az „ivóvíz” hiányzik csak, hanem a „hűtővíz”.
3. Az öntözés káros hatásai
 - talajszerkezet degradáció
 - sivatagosító tájhasználat

A jelenlegi tájhasználat

Tanulság – célmeghatározás

Nem az a feladat, hogy
megtaláljuk a jelenlegi tájhasználat
vízpótlásának fenntartását,

hanem, hogy megtaláljuk azt a
tájhasználatot,
ami fenntartható.

Tanulság – a tájhasználatváltás kontextusa

Nem az a kérdés,

hogy meg lehet-e csinálni
(a jelenlegi realitáson belül),

hanem, hogy MUSZÁJ-e megcsinálni?

Új realitás megteremtésével.

/konceptcionális szint/

A paradigmaváltás értelmezése

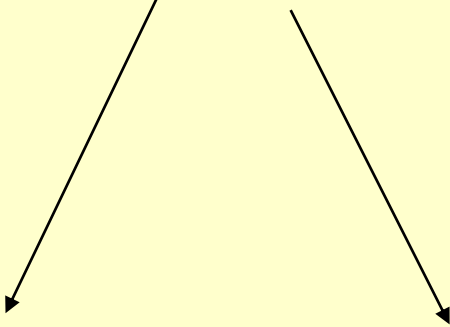
- mint a vízgazdálkodási problémák megoldásának feltétele

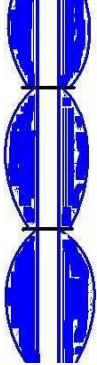
1. szint

Vízlevezetés VAGY Vízvisszatartás

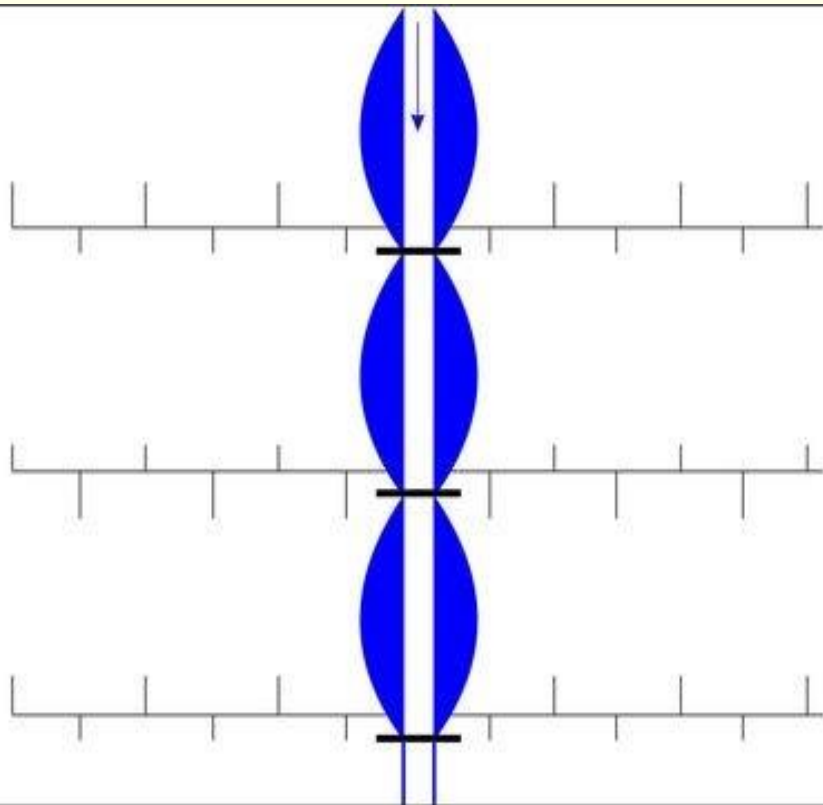
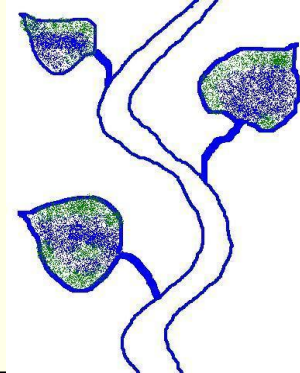
2. szint

Iparszerűen VAGY természetszerűen

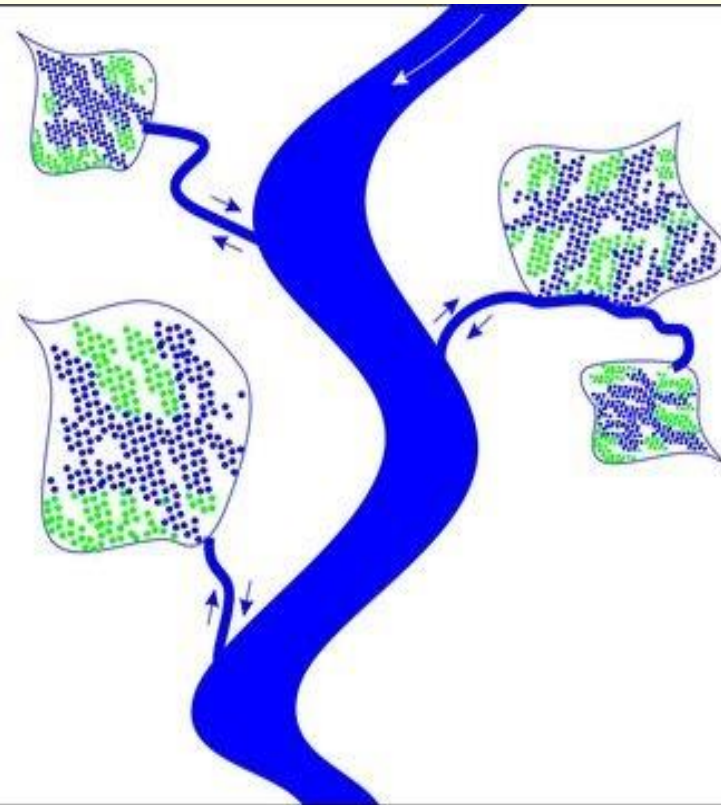

Az iparszerű és a természetszerű vízvisszatartás különbsége

Iparszerű vízvisszatartás
= vízlépcsős medertározás
= kiszáradó táj, fenntarthatatlan tájhasználat

Természetszerű vízvisszatartás
= oldalirányú kivezetés (fokgazdálkodás)
= élő folyó~élő táj, fenntartható tájhasználat

Teendők:

1. Helyet találni a többletvizeknek (árvíz-belvíz) a tájhasználatban. $\Rightarrow$ GIS, agrárszabályozás
2. Az árvízi víztöbblet kivezetésének és szétosztásának kiépítése. $\Rightarrow$ beruházások
(+ KV-mederemelés, NBS)
3. Ismeretterjesztés - Átprogramozás
(lakossági, szakmai, politikai).

<http://elotiszaert.hu/vizvalaszto-hatteranyagok/>

Tanulságok – a Vízválasztó Koncepció

Nem illúzió, irreális, romantikus, sötétzöld gátrobbantás
hanem természettudományos alapokon,
műszakilag és gazdaságilag reális átgondolt koncepció.

Nem mérnök-ökológus ellentét,
hanem iparszerű-természetszerű,
gyarmatosítós-életorientált,
technokrata – NBS.

Nem kisajátítás, földelvétel, kár-orientáció, szabadkozás,
hanem szabályozásváltás, víz-adás, haszon-orientáció, proaktivitás.

Köszönöm a figyelmet!

Hatékony tanácskozást kívánok!

és sikeres választást!

